

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

केगाव सोलापूर
ईपीएबीएक्स ०२१७-२७४४७७८ (११ लाईन्स) विस्तृत क्र २२५ फॅक्स-०२१७-२७४४७७०
: <http://su.digitaluniversity.ac>, www.sus.ac.in Email; dsw@sus.ac.in

विद्यार्थी विकास विभाग/Department of Student Development

जावक पुआहोसोविसो/विद्यार्थी विकास/२०२३-२४/ 5948

दि. 16 SEP 2023

प्रति,

मा. प्राचार्य,

सर्व संलग्न महाविद्यालये,
पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर
सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

विषय:- युवा महोत्सवात वाढीव कलाप्रकराच्या आयोजनाबाबत...

संदर्भ:- पुआहोसोविसो/विद्यार्थी विकास/२०२३-२४/५७२८/दि.०४/०९/२०२३

महोदय,

प्रस्तुत विद्यापीठाचा १९ वा युवा महोत्सव (उन्मेष सृजनरंगाचा) दि. १० ते १३ ऑक्टोबर २०२३ दरम्यान स्वैरीज अभियांत्रिकी महाविद्यालय, गोपाळपूर, पंढरपूर येथे आयोजित करण्यात येणार असल्याबाबत आपणास उपरोक्त संदर्भिय पत्रानुसार या पुर्वीच कळविण्यात आले आहे.

युवा महोत्सवात वाढीव कलाप्रकाराबाबत अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार २०२३-२४ या वर्षापासून लोककला या विभागात एकुण सहा सांस्कृतिक कलाप्रकाराची वाढ करण्यात आली असून त्याची नियमावली सोबत जोडून पाठवित आहे. लोककला या कलाप्रकारात सहभागाबाबत विद्यार्थी संख्या व वयोमर्यादेची अट संदर्भिय पत्रातील नियम क्रमांक ४ व ५ नुसार राहिल.

तरी उपरोक्त संदर्भिय पत्रातील सूचनांचे तंतोतंत पालन करण्याबाबत योग्य त्या सूचना आपल्याकडून संघव्यवस्थापक तसेच विद्यार्थ्यांना द्याव्यात व आपल्या विद्यापीठाचा १९ वा युवा महोत्सव २०२३-२४ यशस्वीपणे पार पाडण्यास सहकार्य करावे.

कळावे.

आपला स्नेहांकीत

[डॉ. केदारनाथ काळवणे]

संचालक,

विद्यार्थी विकास विभाग

प्रत महितीस्तव

मा प्राचार्य

स्वैरीज अभियांत्रिकी महाविद्यालय,

गोपाळपूर-रांजनी रोड, गोपाळपूर,

ता पंढरपूर जि सोलापूर

पीन ४१३३०५

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यपीठ सोलापूर
विद्यार्थी विकास विभाग

युवा महोत्सव

स्पर्धानिहाय कलाकार, साथीदार व वेळेचे विवरण

लोककला

अ क्र	स्पर्धा	सहभागी कलाकराकारांची संख्या			वेळ		
		कलाकार	साथीदार	एकुण	किमान	कमाल	अधिकचा वेळ
१	भजन	६	३	९	४ मिनीट	५ मिनीट	३० सेकंद
२	पोवाडा	७	३	१०	८ मिनीट	१० मिनीट	३० सेकंद
३	भारुड	६	३	०९	६ मिनीट	८ मिनीट	३० सेकंद
४	लावणी	६	३	०९	५ मिनीट	८ मिनीट	३० सेकंद
५	जलसा	६	३	०९	१२ मिनीट	१५ मिनीट	३० सेकंद
६	कव्वाली	१०	३	१३	१२ मिनीट	१५ मिनीट	३० सेकंद

युवा महोत्सव लोककला या कलाप्रकाराची नियमावली

१) भजन

- थकल्या भौंगल्या वारकऱ्यांना ईश्वर भक्तीत रममान होण्यासाठी निखळ आनंद प्राप्तीसाठी किंवा अध्यात्मचा प्रचार व्हावा यासाठी संतानी महाराष्ट्रात भजनाची सुरुवात केली.

विषय : अध्यात्म, तत्वज्ञानाचा उपदेश असावा.

सादरीकरण : सुरुवातीला विठ्ठलाचा जयघोष व्हावा , त्यानंतर जय जय राम कृष्ण हरीचा गजर व्हावा. त्यानंतर संताचा एखादा अंभंग सादर व्हावा. पुरुष अथवा स्त्रियांना भजन सादर करता येईल. मुख्य गायक अथवा गायिका एकच असावी इतर दोन ते पाच सहगायक / गायिका असाव्यात ३ ते ६ स्पर्धक मंचावर असावेत. रागदरबारी युक्त आलाप व तानांचा वापर करता येईल.

वेशभूषा :- नेहरू शर्ट, धोतर, डोक्यावर पागोटे, गळ्यात तुळसीच्या माळा, मुलींसाठी नऊवारी साडी.

वाद्य : टाळ, एकतारी, विणा, चिपळया, पखवाज, तंबोरा

कलावंत : ३ ते ६, साथीदार ३, वेळ ५ मिनिटे (०४ ते ०५ मिनिट)

(२) पोवाडा

* शिवाजी महाराजांच्या काळी गोंधळी लोकांनी कवणांचा एक नविन प्रकार प्रचाराम आणला हा प्रकार

म्हणजेच पोवाडा वीर रसाने ओतप्रोत भरलेल्या पोवाडयातून थकल्या भागल्या माणसांचे मनोरंजन व्हायचे व स्फूर्ती यायची.

विषय : ऐतिहासिक किया घटनांचे वर्णन, वीर पुरुषांचे शौर्य व स्वातंत्र्यसेनानी यांच्या कार्याची वर्णन असावे.

सादरीकरण : पोवाडा हा मुख्य शाहीरांने गायचा आहे शाहीर पुरुष अथवा स्त्री असू शकते. पाठीमागे तीन ते सहा झीलकरी असावेत, जे उपयुक्त विविध वाद्य वाजवून मुख्य शाहीराच्या गाण्याची साथ करू शकतील. झिलकरी साथीदारामध्ये पुरुष किंवा स्त्री असू शकतील गायन मर्दानी सुरेल व ताल लयबध्द असावे. केवळ पदयात्मक (कवणे) असू नयेत. त्यामध्ये कथानकाचा भाग असावा.

आवाजातील चढउतार बरोबरच वीर, करुण, शांत आणि रसांची निर्मिती असावी.

वेशभूषा:- डोक्यावर फेटा, बाराबदी अंगरखा किंवा नेहरू शर्ट, धोतर, पायजमा, जॉकेट, पगडी व शोला असावा सादरकर्ती स्त्री कलाकार असेल तर नऊवारी साडी असावी.

वाद्य:- मुख्य शाहिराच्या हातात डफ व इतरांच्या हातात दिमडी, शिंग, झांज, टाळ, कडी, तुनतुने, खंजरी, चंडी ई.

साथीदार:- तीन, वेळ १० मिनिटे. (०८ ते १० मिनीट) विद्यार्थी कलावंत - ०३ ते ०७

३) भारुड

संत एकनाथ महाराजांनी समाज प्रबोधनासाठी व षंडविकारांवर आसूड मारण्यासाठी भारुडाची सुरुवात केली.

विषय : अंधश्रद्धा निर्मूलन, पर्यावरण, भ्रष्टाचार, लोकसंख्या वाढ, स्त्रीभ्रूण हत्या इत्यादी विषयी जनजागृती व समाज प्रबोधन करणारे विषय मांडावेत.

सादरीकरण : भारुडात एक मुख्य गायक (निरूपणकार) व इतर दोन ते पाच सहगायक म्हणून येतील पुरुष किंवा स्त्रीयांना भारुड सादर करता येईल. संताची एखादी रचना असावी. त्यावरून विविध दृष्टांत देऊन निरूपण करावे विठ्ठलाचा जयघोष करत पाऊली खेळत स्पर्धकांचा व्यासपीठावर प्रवेश व्हावा प्रतिकात्मक भूमिकामधून रुपात्मक पध्दतीने तत्वज्ञानाची मांडणी करावी गायन सुरेल व तालबद्ध व्हावे अभिनय व नाटकीकरणातून सादरीकरणे व्हावे निंदा, नालस्ती, बदनामी असू नये.

वेशभूषा : नेहरू शर्ट, पगडी, फेटा, गांधी टोपी, धोतर, पायजमा, गळ्यात उपरणे, कमरेला शोला, कपाळावर अष्टगंध, बुक्का असावा.

वाद्य : टाळ, चिपळ्या, पखवाज, तबला, पेटी, अपवादात्मक ढोलकी
स्पर्धेचे कलावंत संख्या : ३ ते ६. साथीदार: तीन, वेळ ८ मिनिटे (०६ ते ०८)

४) लावणी

१. लावणीचा वेळ कमीत कमी पाच मिनिटे व जास्तीत जास्त आठ मिनिटाचा असेल.
२. सूचना घंटा (वॉरनींग बेल) सहाव्या मिनीटाला होईल
३. लावणीत स्पर्धक संख्या कमीत कमी एक जास्तीत जास्त सहा असतील.
४. लावणीला वादक साथीदार संख्या तीन ते पाच असेल लावणीमध्ये मुले-मुली किंवा केवळ मुली किंवा केवळ मुले सादरीकरण करू शकतात.
६. लावणीमध्ये अश्लील हावभाव नसावेत.
७. लावणी सादरीकरणाच्या सुरुवातीला वाद्याची जगुलबंदी मुजरा अपेक्षित आहे.
८. लावणी सादरीकरणात वेशभूषामध्ये नऊवारी साडी, शक्य असल्यास बांधणीची किंवा शिवलेली असावी,
९. लावणी स्त्री किंवा पुरुष गाऊ शकतात.
१०. लावणी भेदीक (सवाल जवाब) शृंगारिक (फडावरची लावणी बैठकीची लावणी) शाहीरी छक्कड लावणी (स्थळांचा महिमा सांगणारी लावणी) या कोणत्याही एका प्रकारामधून सादरीकरण करता येईल.
११. रेकॉर्डवर लावणी सादर करता येणार नाही.
१२. ढोलकी, पेटी, तुणतुणे, खंजेरी, कडी, टाळ, घुंगरू, पायपेटी, डफ, बासरी आदी पारंपारिक भारतीय वाद्यांचा वापर करता येईल.
१३. लावणी स्पर्धेच्या सादरीकरणाकरिता पाश्चात्य वाद्यांचा वापर करता येणार नाही.
१४. लावणी ही मराठी भाषेतच असली पाहिजे.
१५. विद्यार्थी कलावंत संख्या - (०१ ते ०६)
१३. साथीदार - ०३ वेळ ०४ में ०८ मिनीट

५) जलसा

प्रबोधनात्मक जलसांचे स्वरूप व नियमावली:

अ) सत्यशोधकी जलसा

महात्मा फुले यांच्या विचार आणि कार्याचे स्वरूप व आशय केंद्रस्थानी ठेवून संहिता निर्मिती असावी. पुर्वी सदरिल प्रकारास लिखित संहितेचे बंधन नव्हते. स्पर्धेतील सादरीकरणासाठी वर्तमान काळाची गरज म्हणून मुक्त सादरीकरण शक्य नाही. त्यामुळे संहिता लिखित असावी. सोबत महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांचे परिनिरीक्षण प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.

ब) आंबेडकरी जलसाचे स्वरूप

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्याचे व विचारांचे स्वरूप व आशय केंद्रस्थानी ठेवून संहिता निर्मिती असावी. पुर्वी सदरिल प्रकारास लिखित संहितेचे बंधन नव्हते. स्पर्धेतील सादरीकरणासाठी वर्तमान काळाची गरज म्हणून मुक्त सादरीकरण शक्य नाही. त्यामुळे संहिता लिखित असावी. सोबत महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांचे परिनिरीक्षण प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.

जलसांचे सादरीकरण :

जलसाचे वरिल दोन्ही प्रकार म्हणजे महाराष्ट्रातील लोकप्रिय तमाशा या लोककला प्रकाराचे परिष्कृत रूप आहे. काळानुसार व परिस्थितीनुसार परिवर्तन करून आंबेडकरी जलसाकारांनी मुळ तमाशातील गण / नमन वगळून त्याऐवजी डॉ. आंबेडकरांना वंदन करून सादरीकरणाची सुरुवात करावी. सत्यशोधकी जलसाकारांनी तमाशातील गवळणीला फाटा देवून थट्टा-मस्करी टाळली. तेच येथेही अपेक्षित आहे. गवळणी ऐवजी जलसात सांगाडया या पारंपारिक विदुषकि पात्राच्या सहाय्याने सुत्रधार आपल्या साथीदारांसोबत गीत, नृत्य, नाट्य, सामाजिक प्रबोधनपर जलसे एकापरिने लोकतत्वाचा समाजप्रबोधनात्मक अविष्कारच होतो, असे म्हणायला हरकत नाही.

जलसा या कलाप्रकाराच्या सादरीकरण वेळेची विभागणी :

सत्यशोधक जलसा-सादरीकरणासाठी वेळ

	सत्यशोधक जलसा- सादरीकरणासाठी वेळ	१५ मिनिटे
१	पुर्वतयारीसाठी	५ मिनिटे (स्वतंत्र)
२	वंदनगीत	३ मिनिटे
३	म. फुलेच्या विचारावर आधारित गीत, कविता अखंड	३ मिनिटे
४	सवाल- जवाब, फार्स किंवा प्रहसन	९ मिनिटे

आंबेडकरी जलसा

	आंबेडकरी जलसा- सादरीकरणासाठी वेळ	१५ मिनिटे
१	पुर्वतयारीसाठी	५ मिनिटे
२	वंदनगीत	३ मिनिटे
३	डॉ आंबेडकरांच्या कार्यव विचारावर आधारित गीतकाव्य	३ मिनिटे
४	सवाल- जवाब, प्रहसन किंवा फार्स	९ मिनिटे

जलसा हा कलाप्रकार सादरीकरणासाठी नियम व अटी:

१. जलसा हा कलाप्रकार सादर करण्यासाठी ६ कलावंतांचा संघ असेल.
२. संघ मुलांचा किंवा मुलींचा अथवा मुला- मुलींचा मिळून असू शकेल. संघाबरोबर वादक साथीदारांची संख्या जास्तीत जास्त ३ असेल.
३. जलसा सादरीकरणासाठी १५ मिनिटांच्या कमाल कालावधी असेल. पूर्वतयारीसाठी स्वतंत्र ५ मिनीटाचा कालावधी असेल
४. जलसा या कलाप्रकारासाठी इलेक्ट्रॉनिक वाद्यांचा वापर करता येणार नाही.
५. जलसा या कलाप्रकाराच्या सादरीकरणातून निखळ मनोरंजन, प्रबोधन आणि लोकशिक्षण अपेक्षित आहे.
६. जलसा या कलाप्रकाराच्या सादरीकरणात कोणत्याही धर्माच्या देवदेवता, राष्ट्रीय पुरुष यांचा अवमान होणार नाही व सामाजिक ऐक्य व एकात्माता यांना बाधा येणार नाही. कोणत्याही समाज घटकांच्या भावना दुखावल्या जाणार नाहीत, अशी दक्षता संहिता सादरीकरणात घेणे बंधनकारक आहे.
७. सादरीकरणात अश्लीलता व उत्थानपणा असू नये.
८. जलसा या कलाप्रकारात सत्यशोधकी किंवा आंबेडकरी या दोन पैकी कुठलाही एक प्रकार सादर करता येईल.

कव्वाली

१. प्रत्येक महाविद्यालयाचा किमान ६ आणि जास्तीत जास्त १० विद्यार्थी सहभागी (पुरुष किंवा महिला किंवा दोन्ही) असलेला एकच संघ सहभागी होवू शकेल.
२. संघ दोन कव्वाली गाणी सादर करेल, यापैकी एक राष्ट्रीय एकात्मता या थिमवर आधारित असेल आणि दुसरे सामाजिक सद्भावना या थिमवर आधारित असेल,
३. यात चित्रपट गीत व गाण्यांना परवानगी असेल.
४. दोन्ही कव्वाली गाण्यांसह सादरीकरणाचा एकूण कालावधी किमान १२ आणि कमाल १५ मिनिटे असेल. आयोजकाच्या अंतिम घोषनेनंतर वेळेची गणना लगेच सुरू होईल.
५. स्टेज/इन्स्ट्रुमेंट सेटिंगसाठी वेळ जास्तीत जास्त १० मिनिटे दिला जाईल.
६. साथीदारांची कमाल संख्या ३ असावी. तथापि, विद्यार्थी सहभागी गाताना वाद्ये वाजवू शकतात. विद्यार्थी सहभागी / सहभागी साथिदार दरम्यान सिंथेसायझर किंवा इतर कोणतेही इलेक्ट्रॉनिक उपकरण गॅझेट वापरू शकतात. परंतु ते फक्त एकाच मोडमध्ये वापरले जातील.
७. संघाने स्वतःची वाद्ये आणावीत.
८. मूल्यमापन रचना, कव्वाली गाण्याची निवड, सिक्रोनाइझेशन, गाण्याची गुणवत्ता, सादरीकरणाचा आणि एकूण प्रभाव यावर आधारित असेल. संघाच्या मेक-अप, आणि कृतीवर आधारित नाही.

हमीपत्र

सादर करण्यांत येते की, आमच्या महाविद्यालयाचा संघ पु अ हो सोलापूर विद्यापीठाच्या आंतरमहाविद्यालयीन युवक महोत्सवात सहभागी होत आहे. सदरील संघातील संघव्यवस्थापक / संघव्यवस्थापिका, स्पर्धक विद्यार्थी / विद्यार्थिनी कलावंत, वादक, वादक साथीदार, प्रशिक्षक यांच्याकडून आंतरमहाविद्यालयीन युवक महोत्सवाच्या नियमावलीचे उल्लंघन होणार नाही, असे हमीपत्र सादर करण्यात येत आहे. तथापि आमच्या महाविद्यालयीन संघातील सहभागीकडून आंतर महाविद्यालयीन युवक महोत्सवाच्या नियमावलीचे उल्लंघन झाल्याचे आढळून आल्यास विद्यापीठाकडून नियमानुसार होणाऱ्या कारवाईस माझी हरकत असणार नाही.

धन्यवाद!

प्राचार्य
सही व शिक्का

(सदरील हमीपत्र हे महाविद्यालयाच्या शीर्षपत्रावर (Letter Head) देण्यात यावे)

प्रमाणपत्र

आमच्या महाविद्यालयाचा संघ आंतरमहाविद्यालयीन युवक महोत्सवामध्ये सहभागी होत आहे. संघाकडून सादर केल्या जाणाऱ्या एकांकिका / प्रबोधनात्मक जलसे मी प्रत्यक्ष पाहिले आहेत. तसेच ह्या कला प्रकाराची संहिता वाचली आहे. सदरील एकांकिका / प्रबोधनात्मक जलशांमध्ये कोणत्याही प्रकाराचा आक्षेपार्ह मजकूर नाही. करिता हे प्रमाणपत्र देण्यात येते.

सही व शिक्का

(सदरील हमीपत्र हे महाविद्यालयाच्या शीर्षपत्रावर (Letter Head) देण्यात यावे)